Lesson B # 5

पञ्चमः पाठः pañcamaḥ pāṭhaḥ

Rāmulu Gajavāḍa, Saṁskṛtam Teacher

<u>प्रथमा विभक्तिः prathamā vibhaktiḥ = First declension</u>

(बाल अ-कारानतः पु)	बालः	बालौ	बालाः
(bāla a-kārānataḥ pu)	bālaḥ	bālau	bālāḥ
(यति इ-कारान्तः पु)	यतिः	यती	यतयः
(yati i-kārāntaḥ pu)	yatiḥ	yatī	yatayaḥ
(गुरु उ-कारान्तः पु)	गुरुः	गुरू	गुरवः
(guru u-kārāntaḥ pu)	guruḥ	gurū	guravaḥ
(पितृ ऋ-कारान्तः पु)	पिता	पितरौ	पितरः
(pitṛ ṛ-kārāntaḥ pu	pitā	pitarau	pitaraḥ
(लता आ-कारान्तः स्त्री)	लता	लते	लताः
(latā ā-kārāntaḥ strī)	latā	late	latāḥ
(नदी ई-कारान्तः स्त्री)	नदी	नद्यौ	नद्यः
(nadī ī-kārāntaḥ strī)	nadī	nadyau	nadyaḥ
(धेनु उ-कारान्तः स्त्री)	धेनुः	धेनू	धेनवः
(dhenu u-kārāntaḥ strī)	dhenuḥ	dhenū	dhenavaḥ
(मातृ ऋ-कारान्तः स्त्री)	माता	मातरौ	मातरः
(mātṛ ṛ-kārāntaḥ strī)	mātā	mātarau	mātaraḥ

<u>वाक्यानि vākyāni = Sentences</u>

अहं हसामि ।	आवां हसावः ।	वयं हसामः ।
ahaṁ hasāmi।	āvāṁ hasāvaḥ।	vayaṁ hasāmaḥ।
I laugh.	We two laugh.	We laugh.
त्वं हससि	युवां हसथः ।	यूयं हसथ ।
tvaṁ hasasi	yuvāṁ hasathaḥ। `	yūyaṁ hasatha।
you (*singular)* laugh.	You two laugh.	You (*pl*) laugh.

सः हसति ।
saḥ hasati|
He laughs.

तौ हसतः ।
tau hasataḥ|
They two laugh.

ते हसन्ति ।
te hasanti|
They laugh.

बालः हसति ।
bālaḥ hasati|
A boy laughs.

बालौ हसतः ।
bālau hasataḥ|
Two boys laugh.

बालाः हसन्ति ।
bālāḥ hasanti|
Boys (*pl*) laugh.

यतिः ध्यायति ।
yatiḥ dhyāyati ।
Sage meditates.

यती ध्यायतः ।
yatī dhyāyataḥ ।
Two sages meditate.

यतयः ध्यायन्ति
yatayaḥ dhyāyanti ।
Sages (*pl*) meditate.

गुरुः पाठयति ।
guruḥ pāṭhayati|
Teacher teaches.

गुरू पाठयतः ।
gurū pāṭhayataḥ|
Two teachers teach.

गुरवः पाठयन्ति ।
guravaḥ pāṭhayanti|
Teachers (*pl*) teach.

पिता नयति ।
pitā nayati|
Father leads.

पितरौ नयतः ।
pitarau nayataḥ|
Two fathers lead.

पितरः नयन्ति ।
pitaraḥ nayanti|
Fathers (*pl*) lead.

लता पुष्प्यति ।
latā puṣpyati|
Creeper flowers.

लते पुष्प्यतः ।
late puṣpyataḥ|
Two creepers flower.

लताः पुष्प्यन्ति ।
latāḥ puṣpyanti|
Creepers (*pl*) flower.

नदी प्रवहति ।
nadī pravahati|
River flows.

नद्यौ प्रवहतः ।
nadyau pravahataḥ|
Two rivers flow.

नद्यः प्रवहन्ति ।
nadyaḥ pravahanti|
Rivers (*pl*) flow.

धेनुः चरति ।
dhenuḥ carati|
Cow grazes.

धेनू चरतः ।
dhenū carataḥ|
Two cows graze.

धेनवः चरन्ति ।
dhenavaḥ caranti|
Cows (*pl*) graze.

माता पचति ।
mātā pacati|
Mother cooks.

मातरौ पचतः ।
mātarau pacataḥ|
Two mothers cook.

मातरः पचन्ति ।
mātaraḥ pacanti|
Mothers (*pl*) cook.

प्रश्नाः praśnāḥ = Questions

अधः आङ्ग्ल वाक्यानाम् अनुवादं संस्कृतभाषायाम् एकवचने द्विवचने च बहुवचने लिखतु ।

adhaḥ āṅgla vākyānām anuvādaṁ saṁskṛtabhāṣāyām ekavacane dvivacane ca bahuvacane likhatu।

Write the translations of the following English sentences into Saṁskṛtam in singular, dual and plural forms.

1. Student studies.   (अ-कारान्त शब्दः a-kārānta śabdaḥ] Word ending in 'a')
2. Sage worships.   (इ-कारान्त शब्दः i-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'i')
3. Tree grows.   (उ-कारान्त शब्दः u-kārānta śabdaḥ = Word ending in ''u')
4. Ascetic enters.   (उ-कारान्त शब्दः u-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'u')
5. Giver pleases. .   (ऋ-कारान्त शब्दः ṛ-kārānta śabdaḥ= Word ending in 'ṛ')
6. Creeper flowers. (आ-कारान्त शब्दः ā-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'ā')
7. Woman meditates. (ई-कारान्त शब्दः ī-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'ī')
8. Cow gives milk (*f*). (उ-कारान्त शब्दः u-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'u')
9. Mother nourishes (*f*). (ऋ-कारान्त शब्दः ṛ-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'ṛ')
10. King conquers. (न-कारान्त शब्दः na-kārānta śabdaḥ = Word ending in 'n')

शब्दसङ्ग्रहः śabdasaṅgrahaḥ = Vocabulary

छात्रः chātraḥ (*m*)= Student, ऋषिः ṛṣiḥ = Enlightened sage, साधु sādhu = Ascetic, तरुः taruḥ = Tree, दातृ (दाता) dātṛ (dātā) = Giver, लता latā = Creeper, नारी nārī = Woman, धेनुः dhenuḥ = Cow, मातृ (माता) mātṛ , (mātā), राजन् (राजा) rājan (rājā) = King,

धातवः dhātavaḥ = Verbal roots

अधि (अधीते) adhi (adhéte) = to study, हस् has = to laugh, धै (ध्यायति) dhai (dhyāyati) = to meditate, पठ् paṭh = to read, पाठयति pāṭhayati = to make read (to teach),   नय् nay = to lead, पुष्प्य् puṣpy = to flower, वह् (प्र-वहति) vah (pra-vahati) = to carry, to flow, चर् car = to move, to graze, पच् pac = to cook, पुष् puṣ = to nourish, जय् jay = to conquer, रुह् ruh = to grow, तुष् tuṣ = to please, अर्च् arc = to worship, विश् viś = to enter,